

Datum

2024-11-27

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2024-12275

Yttrande**Till**

Kommunstyrelsen

Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - En modern krisreglering för verksamheter på skolområdet STK-2024-1379

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig positiv till utredningen och de förslag som syftar till att uppdatera och modernisera rådande lagstiftning och regelverk inom skola.

Yttrande

Förskolenämnden ställer sig positiv till förslagen i utredningen

Överlag finns i utredningen en stringens och en tydlighet i på vilket sätt en modern krisreglering både är nödvändig och behöver stärkas för att uppnå en robust verksamhet, vid olika kriser i samhället. Nämnden ser det också som positivt att promemorian inte enbart har fokus på regelverk utan även betonar skolverksamhetens vikt och innehåll vid kris. Sammantaget menar nämnden att de förordningsändringar, bemyndiganden och förtydliganden som utredningen föreslår skapar tydlighet och struktur. Nämnden instämmer vidare i förslaget om kommunernas samordningsansvar och ser att detta är viktigt för att skapa förutsättningar för förskoleverksamheten i fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. Några otydligheter förekommer i utredningen av vilka framgår nedan.

Otydligheter i promemorians förslag

Samordningsansvaret

I promemorians förslag tydliggörs att kommunerna får ett samordningsansvar inom sitt geografiska område för kommunikation och information beträffande verksamheter på

skolområdet. Utredningen kommer fram till att detta endast torde påverka det kommunala självstyret i mindre utsträckning samt att det endast medför begränsade ekonomiska konsekvenser. Nämnden delar utredningens förslag att kommunen borde ha ett samordningsansvar vid fredstida kriser och höjd beredskap men däremot menar nämnden att utredningen underskattar de ekonomiska delarna. Ett samordningsansvar för samtliga enskilda huvudmän utöver kommunal skola är en utmaning då samordningsansvarets kommunikativa del ställer höga krav, särskilt vid kris, på ett kvalitativt och tryggt stöd. Detta kräver en särskild hantering, organisering, struktur och gemensamma system som svårigen kan uppnås på ett bra sätt om inte medel tillskjuts kommunerna för det utökade ansvaret.

Allvarlig störning av lokal art

I promemorian introduceras en ny krisnivå utöver fredstida krissituationer och höjd beredskap, benämnd *allvarlig störning av lokal art*. Förskolenämnden ställer sig frågande till behovet av att införa detta nya begrepp och krisnivå. Av promemorian framgår att *Allvarlig störning av lokal art* ska kännetecknas av händelser av mer vardaglig karaktär. Då exempel ges på dessa radas bl.a. olika naturkatastrofer och skolskjutningar upp. Förvaltningen ser här diskrepans mellan vad som anges som krisnivå och de exempel som anses förtydliga detta. I samma promemoria anges nästföljande krisnivå, i en stigande skala, vara fredstida kris. Fredstida kris kännetecknas av en förväntad samordning mellan olika myndigheter och organisationer. Med detta samordningsfokus i grunden anser förskolenämnden att det är svårt att separera en fredstida kris från en *allvarlig störning av lokal art* då bägge får förmodas är i behov av samordning, givet de exempel som ges i utredningen. Då dessutom störningen beskrivs som allvarlig finns en uppenbar risk att den leder till förvirring vis-à-vis uttrycket fredstida kris, som tvärt om kan uppfattas vara en lägre krisnivå. Därtill är störningsbegreppet relativt långt och otympligt. Det är möjligt att begreppet kan vara bra och behövligt men det saknas en tydlig motivering, definition och anledning i utredningen till att begreppet introduceras. Detta behöver klargöras innan en så viktig krisnivå introduceras i en lagtext som skollagen.

Vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet i relation till höjd beredskap och fredstida kriser

Av MSB (Numera *Myndigheten för civilt försvar*) lista över samhällsviktiga verksamheter framgår att en inte obetydlig del av samhället utgörs av människor som arbetar i just samhällsviktig verksamhet. Vid en kris förväntas förskoleverksamheten bedrivas utan avbrott för att trygga att vårdnadshavare kan fortsätta sitt arbete i samhällsviktig verksamhet samt att deras barn ska kunna få en trygg omsorg. Beroende av krisens storlek och art kan detta få hastiga och synnerligen ansträngande konsekvenser för den kommunala huvudmannen om enskilda huvudmän inte förmår upprätthålla sina

verksamheter. Denna del av utredningen menar nämnden behöver analyseras ytterligare för att till fullo klargöra konsekvenserna för de kommunala huvudmännen.

Den föreslagna bestämmelsen om att vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet ska anmäla in sitt behov av omsorg för sitt barn eller elev till huvudmannen framstår som följdriktigt. Likaså att huvudmannen kan begära att behovet styrks med intyg från den företrädare som bedriver verksamheten. Däremot framgår inte hur denna omfattande administrativa hantering ska utformas på ett tillfredställande sätt. Även om utredarna uttrycker att huvudman får begära att vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet styrker sin position med intyg uttrycks samtidigt att huvudman bör begära ett intyg. Detta förhållande mellan får och bör behöver klargöras. Likaså behöver rutiner, olika standarder och kravnivåer klargöras eftersom krishantering ofta innebär snabba beslut och korta beslutsvägar som inte ger mycket utrymme för hur man löser administrativa frågor på bästa sätt. Nämnden vill påtala att detta förfarande under en pågående kris kan få stora administrativa konsekvenser för utbildningsverksamheterna och för de arbetsgivarna med samhällsviktiga funktioner. Det är därför viktigt att man i samverkan vidare utreder en gemensam bedömningsgrund för detta förfarande samt hur det bäst kan utformas.

Tillsyn

Tillsyn är inte föremål för någon särskild förändring i promemorian. Emellertid utövar kommunen idag tillsyn över enskilda huvudmän och av den anledningen behöver utredningen även förtydliga i vilka delar som de föreslagna ändringarna innebär ett utökat tillsynsansvar för de kommunala huvudmännen.

Ordförande

Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare

Ida Alm